

Het EMV-EHS probleem

Stichting Elektrohypersensitiviteit

TU Twente

12 juli 2012

Hugo Schooneveld

Het EHS traject

Het begint met

- Druk in het hoofd
- Oorsuizingen
- Hoofdpijn
- Slaapverstoring

Het eindigt met: Ziek + Sociale en maatschappelijke
isolatie

Analyse van gezondheidsklachten

Enquêtes onder elektrogevoeligen ($n > 400$)

- Neurologisch: hoofdpijn, concentratie- en slaapstoornissen etc, hartritme,
- Psychisch: contactvermijding, agressiviteit, onverschilligheid, depressie
- Lichamelijk: Gewrichts- en spierpijnen, darmkrampen, spasmen, transpiratie
- Hormonaal: dag-nachtritme, diurese, lactatie, stresshormonen
- Immunologisch: geïrriteerde huis, hooikoorts, vatbaarheid voor ziekten, histaminesecretie perifeer en centraal

Oplossing: Veldmanagement

Velden weg -> Klachten weg

Saneringstraject

- Zelfeducatie: meten, experimenteren
- Specialistisch veldonderzoek
- Voorstel voor veldreductietraject
- Veldreductiemaatregelen
- Voortdurende persoonlijke begeleiding

Meten = weten

Veldtypen van belang:

- Magnetische en elektrische wisselvelden
- Frequenties: Hoog - Laag - Extreem laag (ELF) -
- Extreem ELF
- Gepulst – non-sinusoidaal – discontinu – ruis
- Netvervuiling; Spanning en stroom
- Velden rond kringstromen

Veldmanagement

Facetten:

- Velden ontlopen / verhuizen (test op EHS)
- Netspanning / apparaten uitzetten
- Apparatuur aarden, waar mogelijk
- Bronafscherming: Omhullen met geleidend en geaard materiaal of mu-metaal
- Velden van buiten: HF – geleidende verfsystemen, gazen , HR++ beglazing, Ag-vitrage, beschermende kleding
- Velden van buiten: ELF niet af te schermen
- Vuile stroom: Graham-Stetzerfilters tegen E-vervuiling van het net
- Vuile stroom: geen remedie tegen M-vervuiling

Normen voor blootstelling

ICNIRP normen irrelevant voor elektrogevoeligen

Duitse SBM2008 aanbevelingen bruikbaar voor de voorkoming van EHS klachten tijdens slaap:

HF:

EV

MV

Geen ondergrens voor personen die ernstig elektrogevoelig zijn (zeker $\ll 1$ nT, $\ll 1$ mV/m, $0,1 \mu\text{W}/\text{m}^2$)

NB. Biologische restmodellen ontbreken geheel

De menselijke factor

- Mensen verschillen in de veldtypen die hen storen en in de manier waarop zij ziek worden
- *Comorbiditeit*: Een zeker deel van de ondervraagde personen is hypersensitief over een breed front: licht, pollen, geuren, chemicaliën, medicijnen etc
- Eenmaal in gang gezet worden de problemen snel groter. Medicijnen tegen EHS zijn er niet en zijn niet snel te verwachten

Hulp van de overheid?

De stichting EHS:

- Neemt als maatschappelijke groepering deel aan het Kennisplatform EMV en Gezondheid.
- Levert deskundigen voor de begeleiding van wetenschappelijke projecten van ZonMW.
- Is gesprekspartner bij de invoering van de Slimme meter
- Informeert de maatschappij over bedreigende velden
- Is geen actiegroep maar kenniscentrum
- Ondersteunt de kennisvergroting van meetspecialisten